

SINIF Yenileşme Dönemi Türk Edebiyatı

1. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Fermanı'nın ilan edilme nedenlerinden biri değildir?

- A) Nizam-ı Cedid adıyla bilinen ve yaklaşık yüz yıl önce başlamış olan Batılılaşma projesinin resmî devlet görüşüne dönüştürülmek istenmesi
- B) Hukuk alanında çağdaş düzenlemelere gidilerek devlet yapısının çağdaşlaşmasının amaçlanması
- C) Mısır ve Boğazlar konusunda Avrupalı devletlerin desteğinin alınmak istenmesi
- D) Fransız İhtilali'nin milliyetçi etkisinin azaltılarak gayrimüslimlerin Osmanlı Devleti'ne bağlamaya çalışılması
- E) Avrupa'yı yakından gören aydınların Osmanlı devlet yönetiminden memnun olmaması

2. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlıştır?

- A) Osmanlı toplumunda sosyal düzen merkezi otorite çevresinde sağlanmıştır.
- B) Padişah, Allah'ın gölgesi kabul edilmiş (zıllullah) ve toplumu temsil eden piramidin en üst noktasında yer almıştır.
- C) Osmanlı devlet yönetiminde padişahтан sonra halk tabakası, zanaatçılar, askerler ve en son da ilim adamları söz sahibidir.
- D) Osmanlı Devleti'nin gerilemesi devlet yapısındaki bozulmadan, sosyal düzendeki çözülmeden kaynaklanmıştır.
- E) Osmanlı Devleti merkeziyetçi bir yapıya sahip olmuş; toplum, yönetenler ve yönetilenler olarak ikiye ayrılmıştır.

3. Tanzimat öncesi zihniyet yapısıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Avrupa ile ilişkilerin artmasıyla farklı bir anlayışa sahip yeni bir nesil ortaya çıkmıştır.
- B) Hem yönetimde hem toplumsal yaşamda din belirleyici öge olmuştur.
- C) Padişahın belirli kararlarında şeyhülislam etkili olmuştur.
- D) Aile düzeni, inanç ve geleneklere göre şekillenmiştir.
- E) İslam dininin kuralları toplumsal yaşamda kendini göstermiştir.

4. Skolastik zihniyet, tanrı merkezli düşünce sisteminin ürünüdür. Buna göre doğrunun ve bilginin tek kaynağı Tanrı'dır. Orta Çağ'a hâkim olan bu zihniyet, Rönesans ile yerini ilmî zihniyete bırakmıştır. Avrupa'daki teknolojik ilerlemenin kaynağında kiliseden kopularak gerçekleştirilen bu zihniyet vardır. Avrupa, Rönesans ile başlayan bir gelişme süreci yaşarken Osmanlı İmparatorluğu'nda sosyal yapı bozulmaya başlamış ve dinî düşünceyi benimseyen medreseler kendini yenileyemediği için Batı'daki gelişmeler takip edilememiştir. Böylece topluma hâkim olan skolastik zihniyetin baskısıyla sosyal çözülme süreci hızlanmıştır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Skolastik zihniyetin Osmanlı Devleti'ni geriye götürdüğüne
- B) Avrupa'nın skolastik zihniyetten Rönesans'la kurtulduğuna
- C) Osmanlı'nın skolastik düşünceden kurtulamadığına
- D) Avrupa'da skolastik düşüncenin yerini ilmî zihniyetin aldığına
- E) Osmanlıda skolastik zihniyetin kuruluştan bu yana devam ettiğine

5. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'ni güçlü kılan sosyal ve siyasi düzenin bozulma nedenleri arasında yer almaz?

- A) Şehzadelerin, sancaklara gönderilme geleneği kaldırıldığı için, bilgisiz ve deneyimsiz olarak devletin başına geçmeleri
- B) Saray kadınlarının, saray ağalarının ve ulemanın yönetimde etkili olması
- C) Batı düşüncesine, yaşama biçimine ve Batı'da gerçekleşen bilimsel gelişmelere ilgi duyulması
- D) Ordunun, devlet adamlarının ve ulemanın yozlaşması
- E) Coğrafi keşiflerin etkisiyle Osmanlı Devleti'nin elindeki ticaret yollarının yön değiştirmesi

6. Aşağıdakilerden hangisi Yenileşme Dönemi'ni hazırlayan etkenlerden değildir?

- A) Merkezî yönetimin bozulması
- B) Osmanlı topraklarının genişlemesi
- C) Ekonominin bozulması
- D) Sosyal alandaki bozulmalar
- E) Askerî alandaki bozulmalar

Yenileşme Dönemi Türk Edebiyatı

7. Osmanlı Devleti hukuk sisteminin millet esasına dayalı olması nedeniyle hukuk önünde eşitlik tam olarak gerçekleşmiyordu. Osmanlı Devleti'nde asıl olan, her milletin, daha doğrusu her din mensubu kesimin ayrı bir hukuksal statüye sahip olmasıydı. Bu durum, 19. yy.da Batı Avrupa ve Amerika'daki insanların doğuştan hukuk önünde eşit olduğu fikriyle çelişiyordu. Bu nedenle işe, hukuk önündeki eşitsizlikleri ortadan kaldırarak başlamak gerekmektedir. Osmanlı devlet adamları Tanzimat ile hem Batılılaşmayı hem de ülkede yaşayanları bir Osmanlılık ruhu etrafında birleştirerek devletin bütünlüğünü korumayı amaçlamaktaydılar. Hukuk önünde eşitliğin sağlanmasının Osmanlı Devleti açısından önemini Mustafa Reşit Paşa Londra'da büyükelçi olarak çalışırken kavramıştı. Yapılması gereken Osmanlı tebaasını hukuk önünde eşit hâle getirmektir. Bu durum hem Avrupa devletlerinin Osmanlı Devleti üzerindeki baskılarını hafifletecek hem de Batı ile ittifakı kolaylaştıracaktı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Hukuk alanındaki yeniliklerin, siyasi anlamda Osmanlı Devleti'ne yarar sağlayacağına
- B) Eşitlik ilkesiyle Batı'nın desteğinin kazanılacağına
- C) Batılılaşma sürecindeki en büyük engelin hukuk alanındaki eşitsizlikler olduğuna
- D) Osmanlı'da birden çok hukuk sisteminin olduğuna
- E) Hukuk sistemindeki değişikliklerle Osmanlı tebaasının bütünlüşeceğine

8. 19. yüzyılda Osmanlı hukukunda önemli değişiklikler oldu. Tanzimat Fermanı'yla birlikte herkesin temel hakları güvenceye alındı. Birden çok hukuk sisteminin uygulandığı Osmanlı Devleti'nde Islahat Fermanı'yla müslüman olan olmayan herkes, her alanda eşit sayıldı.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanzimat Fermanı'nın önemi
- B) Islahat Fermanı'nın önemi
- C) Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyıldaki hukuk sistemi
- D) Osmanlı hukukundaki yanlışlar
- E) Osmanlı Devleti'nde eşitliğin önemi

9. 19. yy. Osmanlı aydını, Batılılaşma konusundaki bilgi eksikliğini daha çok Fransız toplumunu gözlemleyerek ve fikir adamlarının bu alandaki öğretilerini yorumlayarak çalışmıştır. Paris'i üst edinen Türk aydınları, Avrupa'nın her sorununun tartışıldığı, çözümlerin üretildiği bu başkentte kendi sosyal ve siyasi sorunlarının çözümünde yararlanabilecekleri ileri bir model ile karşı karşıya kaldılar. Yaratmaktan çok, alıcı ve taşıyıcı rolünü üstlendiler.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Batı'yı tanıyan aydınlar, oradaki sosyal düzene ve hayata ilgi duymuşlardır.
- B) Batılılaşma, Osmanlı aydınları tarafından yanlış anlaşılmıştır.
- C) Fransız aydınlar, Osmanlı aydınlarıyla bilgi ve birikimlerini paylaşmışlardır.
- D) Fransız toplumunun sorunları, Osmanlı toplumunun sorunlarıyla paralellik arz etmektedir.
- E) Tüm dünyaya bir yenileşme, modernleşme düşüncesi hâkim olmuştur.

10. 18. yy.da Avrupa'daki, siyasi, teknolojik, ekonomik ve fikrî değişim, aydınların zihinlerinde derin izler bırakmaya başlar. Ordunun başarısızlığının belirginleşmesi, sanayi ve tarımda yaşanan kaos, değişimin kaçınılmazlığını gösterir. 19. yüzyıl aydınlarının çoğunun Batı'yı tanıyan kimseler olması ilgi çekicidir. Bu şahsiyetlerin tercüme odasında ve büyükelçiliklerde görev yapmaları, onların fikir yapılarında etkili olur. Bu dönem reformları, yukarıdan aşağıya doğru gerçekleştirilen ve eğitimden sağlığa, vergiden askerliğe, bürokrasiden gündelik hayatın tanzimine kadar pek çok alana müdahale eden, toplumun tüm katmanlarını etkileyen bir niteliğe sahip olur.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Osmanlı aydınlarının reform yapmak istemelerinin nedeni devletin pek çok alanında sorun yaşanmasıdır.
- B) Devlet yönetiminde etkin olan aydınlar, Batı'yı yakından tanımaktadır.
- C) Osmanlı Devleti'nde pek çok alanda reform hareketleri yapılmıştır.
- D) Osmanlı aydınları, Osmanlı Devleti'nin üst kademesinde çalışan memurlardır.
- E) Osmanlı aydınları, devletin eski gücünü kazanmasında etkili olmuşlardır.

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Adı : .....
Soyadı : .....
Sınıf : .....
NO : .....

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E

Doğru : .....
Yanlış : .....
Boş : .....
Puan : .....